

Η ΚΕΥΛΑΝΗ

— Μοῦ τᾶγραψες ὅσα εἶδες; ἐρώτησα τὸν φί-
λο μου σὺν ἐγύρισε ἀπ' τὴν Κεϋλάνη τὲς προ-
ἄλλες.

— Δὲν τᾶγραψα, μοῦ ἀπαντᾷ, γιατί δὲν ἤ-
ξερα σὲ τί γλῶσσα νὰ σοῦ τὰ καταστρώσω!

Ἐφύγαμε ἀπ' τὴ Βομβάη 10 Ὀκτωβρίου μὲ
τὸ βαπόρι Coromandel. 11 ὥρες σωστὲς τρα-
βήξανε τὸ σίδερο. Ἡμουν περιεργὸς νὰ δῶ πῶς
θὰ περάσῃ τό θεώρατο ἐκεῖνο βαπόρι ἀπ' τὸ ἄ-
νοιγμα τοῦ Dock, χωρὶς ν' ἀγγίξῃ ἀπὸ πούθε-

Νεανίαι

Γυναῖκες

ΟΙ ΣΙΓΚΑΛΗΔΕΣ

Ἄν σοῦ τᾶγραφα 'ς τὴν Ἑγγλέζικη, 'ς τὴ
Γαλλική, ἢ καὶ 'ς τὴ καθαρεύουσα γλῶσσά μας,
ἐσύ θὰ τὰ μετὰφραζες 'ς τὴ ρωμέικη. Καὶ θᾶ-
βγαζες μιὰ ξερὴ καὶ ἄνοστη μετὰφρασι. Συλ-
λογίσθηκα λοιπὸν νὰ σοῦ τὰ πῶ μὲ τὸ στόμα
μου, καὶ νὰ σ' ἀφήσω νὰ τὰ γράψῃς ἐσύ ὅπως
θέλεις.

Μοῦ φάνηκε σὺν νὰ εἶχε τὸν τόπο του αὐτὸ
ποῦ μοῦ ἔλεγε ὁ φίλος. Τὸν εὐχαρίστησα μᾶ-
λιστα ποῦ δὲν μοῦ τᾶγραψε. Τὸν ἔβαλα καὶ μοῦ
τὰ διηγῆθηκε, καὶ καθὼς διηγούτανε, ἐγὼ ση-
μείωνα. Αὐτὴ τὴ διήγησι θὰ σᾶς δώσω τώρα.

νὰ. Ὁ ἑλικας γύριζε χωρὶς ταραχή, οἱ ναῦτες
πηγαινοερχόντανε ἡσυχὰ ἡσυχὰ. Ἐξαφνα βγαί-
νουν δυὸ τρεῖς σφυριγματιές, μιὰ φωνὴ «full
speed», καὶ τὸ βαπόρι χύθηκε καὶ πέρασε σὺν
κλωστή ἀπ' τὴ βελονότρυπα.

Ἡμαστέ 10 ἐπιβάτες. Γλήγορα γνωρισθή-
καμε. Κυττάζαμε τὴ Βομβάη, ποῦ λίγο λίγο
χανότανε. Πρὸς τὸ βράδυ δὲν βλέπαμε ἄλλο
παρὰ θάλασσα. Πηγαίναμε νότια, μὲ τὴ στεριά
'ς τ' ἀριστερά. Ἰστερ' ἀπ' τὸ δεῖπνο εἴχαμε
μουσική, καὶ 'ς τὲς 10 ὥρες πλαγιάσαμε.

11 Ὀκτ. Τὰ ἴδια καθησιό, φαγὶ καὶ ὕπνο.

12 Ὁκτ. Πάλι τὰ ἴδια. Πρὸς τὸ βράδυ ὁ πλοίαρχος, ποῦ συνείθιζε νὰ περπατῇ ἐς τὸ κατάστρωμα μὲ τοὺς ἐπιβάταις, ἔλειπε. Στὲς ἐξ ὥρες μαθαίνουμε πῶς γίνεται συμβούλιο γιὰ τὴν κακοκαιρίαν ποῦ θὰ μᾶς πιάσῃ. Ἐμεῖς σάν τ' ἀκούσαμε φοβηθήκαμε. Κατὰ τὲς ἐπτὰ ὥρες ἐφάνηκε ὁ πλοίαρχος, καὶ πρόσταξε νὰ ἔχουν κάθε τι ἑτοιμο γιὰ τὸν ἀνεμοστρόβιλο ποῦ ῥχεται. Σάν καθήσαμε ἐς τὸ φαγὶ μᾶς ξήγησε πῶς αὐτοὶ οἱ στρόβιλοι ἔρχονται ἔξαφνα, καὶ πῶς τούτῃ ἡ φορτοῦνα ταξίδευε πλάγι μας. Τὲς 9 ὥρες, ἂν καὶ φεγγάρι χαρὰ Θεοῦ, δὲν ἦτανε ψυχὴ ἐπιβάτης ἐς τὸ κατάστρωμα.

13 Ὁκτ. Κοιμηθήκαμε καλὰ. Ξεφύγαμε τὴ φορτοῦνα. Μόνον ποῦ ἡ θάλασσα ἦτανε κομμάτι πλειὸ ταρχυμένῃ. Μᾶς εἶπανε πῶς ἐς τὲς δύο ὥρες φθάνουμε. Ἀπ' τὸ μεσημέρι ὅλοι κυτ' ἀρίζανε πρὸς τ' ἀριστερὰ νὰ δοῦνε τὸ Σεϋλὸν (ἐστὶ προφύρονε τὸνομα τοῦ νησιοῦ). Στὴν ἄρχὴ δὲν βλέπαμε τίποτε. Σιγὰ σιγὰ ἀρχίζουμε νὰ διακρίνουμε ἓνα μαῦρο σημάδι. Ἐκεῖνοι ποῦ ἦλθαν ἐς τὸν τύπο καὶ ἄλλοι, μᾶς πουλούσανε σοφία καὶ μᾶς λέγανε πῶς αὐτὸ τὸ σημάδι εἶνε τὸ τάδε βουνό, κι' αὐτὸ τὸ τάδε.

Σάν ξαναβγήκαμε ἐς τὸ κατάστρωμα ὕστερ' ἀπὸ τὸ φαγὶ, βλέπαμε καθαρὰ τὸ νησί μὲ τὰ ψηλὰ βουνα του, σκεπασμένα ἀπὸ τὰ βεργολυγερὰ ἐκεῖνα τροπικὰ δένδρα, ποῦ ἔχουνε μερικὰ πλατιά φύλλα ἀπάνω ἀπάνω. Τὲς 2½ ὥρες βλέπαμε καὶ τὰ σπίτια τοῦ Κολόμπου, — αὐτὴ εἶνε ἡ πρωτεύουσα τοῦ νησιοῦ. Τώρα πηγαίναμε ἀνατολικά, καὶ εἶχαμε ἔμπρὸς μας ἓνα λαμπρὸ θέαμα, τὰ κύματα ποῦ σπάνανε ἀπάνω ἐς τὸν μόλο ποῦ ἔχτισε ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις 1 — 2 μίλλια μακριὰ ἀπ' τὴ στεριά, γιὰ νὰ προσφυλάγῃ τὰ πλοῖα. Σάν ἔρχονται αὐτὰ τὰ κύματα ἀπ' τὸ πλάγι, καθὼς τρέχουνε γλήγορα γλήγορα καὶ ξεσπάνουνε ἓνα ἐδῶ, ἓνα παρέκει καὶ ξετιναζέται ὁ ἀφρός των, θαρρεῖς πῶς βλέπεις κανένα μεγάλο καταρράχτη.

Ἐρχονται τώρα καὶ ἡ ἐντόπιος βάρκες νὰ μᾶς ἀπαντήσουνε. Παραξένες βάρκες. Τὲς λένε πατιμάρ. Μία κάσσα μονόξυλη, ὡς τρεῖς πῆχες μακρὸς, φάρδος καὶ βάθος, κι' ἀπ' τὴ μιά μεριά δύο ξύλα λυγισμένα πρὸς τὰ κάτω, κι' ἀπ' αὐτὰ τὰ ξύλα κρεμιέται κι' ἀγγίζει τὴ θάλασσα ἓνα ἄλλο κομμάτι ξύλο, μακρὸ ἴσα μὲ τὴ βάρκα. Ἔτσι φυλάγεται ἡ ἰσορροπία, καὶ δὲν βουλιάζουν ποτές αὐτὲ ἡ βάρκες.

Βγαίνουμε ἔξω, καὶ πᾶμε ἐς τὸ Ξενοδοχεῖο. Ἄν καὶ Ἀσιατικὴ χώρα, τὴ βρήκαμε πολὺ ἥσυχη καὶ τάργαστήρια κλεισμένα. Ἦτανε Κυριακὴ.

14 Ὁκτ. Τὸ Ξενοδοχεῖο γέμισε πραγματευτάδες ποῦ πουλούσανε ὅτι λογὴς στολίδια ἦθελαν: Ἰνδιάνικα, Σεϋλωνεζικὰ, Φράγκικα. Ἀλ-

λοὶ ἐς τὸν ξένο ποῦ δὲν τοὺς γνωρίζει τί κλέφτες εἶνε! Ἄν σοῦ γυρέφουνε 100 ρουπιά γιὰ κανένα πρᾶμμα, δὲς τοὺς 30. Ἀπόρησα μὲ τὰ διαμάντια καὶ τὲς πέτρες: ρουμπίνια, ζαφείρια, ἀμέθυστοι, σιντέφια, μαργαριτάρια! Ἐλεγε καὶ τᾶρρηζε καμμιά βροχὴ ἐκεῖ μπροστά μας.

Βγαίνω νὰ σεργιανίσω ἐς τὸ εὐρωπαϊκὸ μέρος τῆς χώρας τὸ λένε κ' ἐκεῖ κάστρο, καθὼς ἐδῶ. Περπατῶντας ἐς τὸ δρόμο βλέπω ἓνα ὄνομα ῥωμέϊκο ἐς τὸν τοῖχο! Πάγω μέσα ἦτανε καπνοπώλης. Ἐκανε καλὲς δουλιές. Μοῦ ἔφεραν ἓνα γέρο Κρητικὸ ποῦχε ξεπέσει ἐκεῖ ἐδῶ καὶ 27 χρόνια. Ἦλθε μαζί μου, καὶ μοῦ ἔκανε τὸν ὁδηγό.

Ὁ γέρος μ' ἐγύρισ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ, κ' εἶδαμε τὴ χώρα. Εἶδαμε καὶ τὸν περίφημο «Κανελλόκηπο», — ἓνα ἀπέραντο χωράφι κανελλιές γεμάτο. Ὁ ἀέρας ἐκεῖ μέσα ἦτανε ὅλος μυρουδιά. Κόβεις ἓνα κλωνί, τὸ τρίβεις κομματι, καὶ μοσκοβολᾷ. Τὸ βάζεις ἐς τὸ στόμα σου, καὶ πιπερίζει πλειὸ πολὺ ἀπ' τὴ ξηρὴ κανέλλα ποῦ ξέρουμε. Ἡ κανέλλα εἶνε χαμόδενδρο.

Εὐχαρίστησα τὸν γέρο Κρητικὸ σάν μ' ἐσεργιάνισε, καὶ τοῦπα πῶς ἂν θέλῃ νὰ βγάλῃ μερικὸς παράδες, νὰ μαζεύῃ πεταλοῦδες (εἶνε περιφημὲς ἡ πεταλοῦδες ἐδῶ), καὶ νὰ τὲς στέλνῃ ἐς τὴ Γερμανία. Τώρα μαθαίνω πῶς ἄκουσε τὴ συμβουλὴ μου, καὶ τὲς πουλεῖ ἓνα φράγκο τὴ μία.

Ὁ Κολόμπος εἶνε πληχτικὸ μέρος. Οἱ πλειότεροι Εὐρωπαῖοι εἶνε Ἑγγλέζοι, καὶ ζοῦν ἐκεῖ γιὰ πάντα, ὅχι καθὼς ἐς τὴν Ἰνδία, ποῦ ὅλο πηγαίνουσιν. Ὁ πληθυσμὸς εἶνε 120,000. Τὸ ἐμπόριο, τσαῖ, ὁ πλοῦτος τοῦ νησιοῦ. Ἀλλοτε εἶχανε τοὺς καφέδες, μὰ τοὺς κατὰστρεψε ἡ φυλλοξέρα. Τώρα, ὅπου γυρίσης βλέπεις χωράφια γεμάτα τσαῖ. Ἀπ' ἐδῶ περνοῦνε καὶ ὅλα τὰ βαπόρια ποῦ δουλεύουνε μεταξύ Κίνας, Αὐστραλίας, Ἀφρικῆς κτλ.

Οἱ κατοικοὶ κ' ἐδῶ πλῆθος φυλές, καθὼς ἐς τὴν Ἰνδία. Εἶνε οἱ ἐντόπιοι Σιγκαληδες, οἱ Μαδρασῆδες, οἱ Μαλέηδες τῆς Τζάβας, οἱ Ἰνδιάνοι. Κι' ἀπὸ ὅλους τούτους πάλι ξεφυτρώσανε ἄλλες φυλές ἀνακατωμένες μὲ κάθε λογῆς Εὐρωπαϊκὸ αἷμα. Οἱ περιεργότεροι εἶνε οἱ Σιγκαληδες. Τὸ χρῶμα τοὺς εἶνε λαδί, καὶ τὰ γένεια τοὺς μακριὰ. Γυρίζουνε τὰ μαλλιά τοὺς σάν γυναῖκες, τὰ κάνουνε κοτσίδα καὶ τὰ κρατοῦν ἐς τὴν κορφή τοὺς μ' ἓνα χτένι. Φοροῦν ἓνα ζακέτο, καὶ μερικὲς πῆχες πανὶ γύρω κρεμματομένο, σάν πεσταμάλι. Οἱ Σιγκαληδες ποῦ θένε νὰ κάμουν τὸν πολιτισμένον φοροῦν εὐρωπαϊκὸν βρακί, καὶ τὸ πεσταμάλι ἀπὸ πάνω. Καπέλλο ὅμως δὲν βάζουν. Εἶνε ὅλοι Βουδδισταί.

Τοὺς Μαλέηδες (αὐτοὶ εἶνε μαῦροι), τοὺς φέρανε ἄλλοτε οἱ Ἑγγλέζοι ἀπὸ τὴ Τζάβα, καὶ

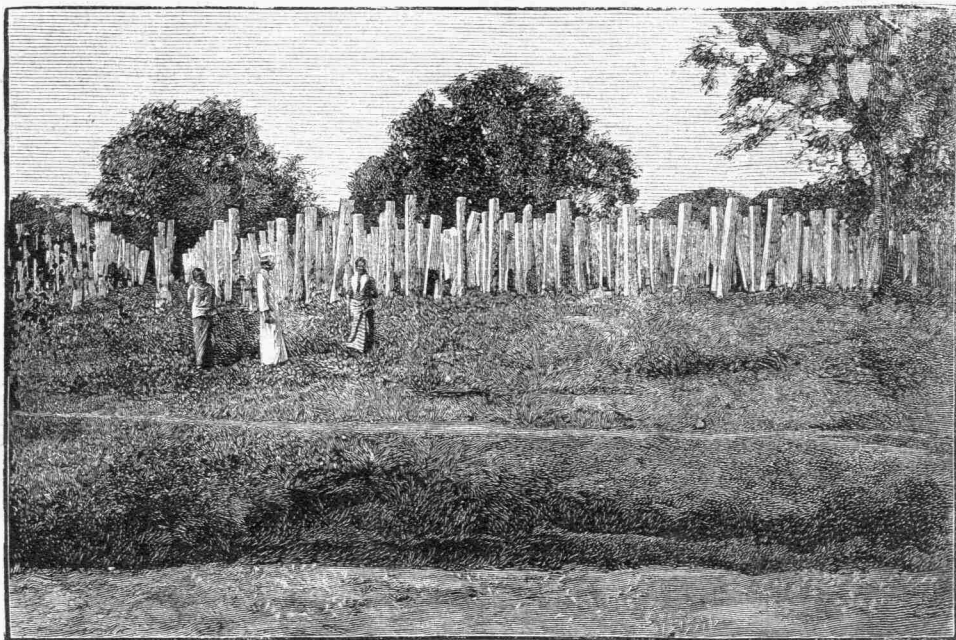
τοὺς κάνανε στρατιώταις γιὰ νὰ φυλάγουν τὰξι 'ς τὸν τόπο. 'Σ τὰ 73 διαλύθηκε αὐτὸς ὁ στρατός, καὶ μείνανε 'κεῖ. Εἶνε Μουσουλμάνοι, καὶ τοὺς λένε πλειὸ 'ξυπνοὺς ἀπὸ τοὺς ἐντοπίους.

15 'Οκτ. Μπαίνω 'στὸ σιδηρόδρομο καὶ πάγω σὲ μιὰ ἐξοχή, κοντὰ 'ς τὴ θάλασσα. Εἶνε 'ς ἓνα ψήλωμα πάνω, καὶ τὴ λένε Mount Lavinia. 'Ενα Ξενοδοχεῖο πάνω 'ς τὸν κρημνὸ, κι' ἀπὸ κάτω βοῖζουν τὰ κύματα. Τὸ φαγὶ ἐδῶ ὅλο ψάρι. Τὸ βράδυ γύρισα πίσω.

16 'Οκτ. Ζέστη 'ς τὸν Κολόμπο! Εἶπα λοιπόν, ἄς πάγω 'ς τὰ βουνά, νὰ δῶ καὶ μεγαλύτερες ἐξοχές. Μπαίνω πάλι 'ς τὸ σιδηρόδρομο, καὶ γιὰ δυὸ ὥρες περνούσαμε κάμπους καὶ λίμνες. 'Εκεῖ σπαίρνουν τὸ ρύζι. Τὸ μεταφυτεύου-

Πορτογάλλους, 'Εγγλέζους. Περίμενα λοιπὸν νὰ δῶ παλληκαράδες ἐδῶ πέρα· μὰ τοὺς βρῆκα ὅλους μικροκαμωμένους, λιγνοὺς, ψόφους. Ἡ ἐπαρχία τώρα εἶνε ἐγγλέζικη, καθὼς καὶ ὅλο τὸ νησί.

17 'Οκτ. "Αμα βγῆκα ἔξω, πῆγα ἴσια κατὰ τὴ λίμνη, καὶ περπάτησα γύρω. Περπατοῦσα 1½ ὥρα. 'Αληθινὸς παράδεισος! Τί πουλιά πλουμιστά, τί κελαϊδήματα, τί πεταλούδες, τί δένδρα καὶ λουλούδια, καὶ τί πλῆθος ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ φυσικὰ στολίδια! Πρωτῶ ἓνα ξένο τί εἶνε ἐκεῖνο τὸ παράξενο χτίριο ἀντίκρυ, καὶ μοῦ λέει πῶς εἶνε τὸ παλάτι τοῦ τελευταίου βασιλιᾶ τοῦ Κάντυ. Πήγχινε νὰ κρημνισθῇ, τὸ διορθώσανε οἱ 'Εγγλέζοι καὶ τὸ κάμανε Βιβλιοθήκη.

1600 στύλοι ἐκ γρανίτου· εἰσὶν ἀρχαίου ἀνακτόρου.

νε, ἀνοίγουν χανδάκια, κ' ἀφίνουν τὸ νερὸ μέσα. Τὸ ρύζι μένει πνιγμένο μέσα τὸ νερὸ γιὰ μερικὲς ἡμέρες, ὕστερα ἀνοίγουν τὸ χανδάκι καὶ πᾶγει τὸ νερὸ παρακάτω.

Σιγὰ σιγὰ ἀνεβαίναμε τὸ βουνὸ τώρα. Μεγάλη ἀλλαγὴ 'ς τὴ θερμοκρασία. Ὁ ἀέρας ἐλαφρότερος. Ὅσο ἀνέβαινα, τόσο μοῦ θύμιζε τὴν Εὐρώπη, ἂν καὶ 'ς τὴν ἐνάτη μοῖρα. Ὡς καὶ τὰ κουνούπια λείψανε 'δῶ πέρα! Τὸ βράδυ βράδυ φθάσαμε 'ς τὸ Κάντυ, μικρὴ, καλοφωτισμένη, καὶ ὡμορρη πόλι. Πηγαίνοντας 'ς τὸ Ξενοδοχεῖο βλέπω μιὰ μεγάλη λίμνη 'ς τὴ μέση τῆς πόλεως. Ἦτανε καὶ φεγγάρι, κ' ἔκαμα ὄρεξι νὰ σταθῶ· μὰ ἤμουν κουρασμένος καὶ τραβήξα.

Κάντυ ὀνομάζεται καὶ ἡ ἐπαρχία. Αὐτὸς ὁ τόπος εἶχε δικό του βασιλιᾶ ὡς τὰ 1820. Ἀπ' τὰ 1600 πολέμους 'Ολλανδέζους, Γαλλοὺς,

'Εκεῖ ποῦ περπατοῦσα μέσα 'ς τὸν ἥλιο, πλακῶνεϊ μιὰ συννεφιά κι' ἀρχινᾷ μιὰ βροχὴ ἀπ' ἐκεῖνες ὅσες τροπικὲς. Ἡ ταραχὴ ἤϊτανε τρομερή. Οὔτε ἀστραπὴ οὔτε βροντὴ. Ὡς ποῦ νὰ πάγω κάτω ἀπ' ἓνα δένδρον, ἐγείνα μουσκίδι. Κι' ὡς ποῦ νὰ πάγω 'ς τὸ Ξενοδοχεῖο ν' ἀλλάξω, καλωσύνεψε πάλι!

18 'Οκτ. Πήγαμε νὰ δοῦμε τὸ Μοναστήρι τῶν Βουδδιστῶν, μαζὺ μ' ἓναν ἄλλον ταξειδιώτη. Ἦτανε βράδυ, ὅτι ἄρχιζε ἡ λειτουργία τους. Τρομπέτες καὶ καμπάνες ὅσες θέτε. Σὰν ἐμπήκαμε μέσα, πιάσθηκε ἡ ἀναπνοή μας ἀπ' τὴ βώχα τοῦ λαδιοῦ ποῦ καίχανε 'ς τὰ καντήλια τους, κι' ἀπὸ μιὰ βερειὰ μυρωδιὰ γιασουμιού. Τὸ γιασουμί εἶνε τὸ ἱερὸ τους λουλούδι. Δίνει μιὰ πεντάρα, παίρνεις ἓνα δεματάκι καὶ τὸ προσφέρνεις 'ς τὸν Βουδδα γιὰ κερί. Οἱ πα-

πάδες τους φοροῦνε καλυμαύκι σὰν τοὺς δικούς μας, κ' ἓνα κίτρινο φουστάνι ἀπ' τὴ μέση καὶ κάτω. Τὰ στήθια τους εἶνε γυμνά. Μᾶς δείξανε καὶ τ' ἀγάλματα τοῦ Βουδδᾶ, καὶ τοὺς δόσαρ' ἓνα ρουτί. Οἱ παπάδες τότε μᾶς ρωτήσανε ἂν θέμε νὰ δώμε καὶ τὸ δόντι τοῦ Βουδδᾶ! Ἐμεῖς εἴπαμε: ἂς δώμε καὶ τὸ δόντι. Μᾶς παίρνουνε λοιπὸν κοντὰ σὲ μιὰ γυάλινη κάσσα, ποῦ εἶχε ἀπὸ κάτω τὴν ἓνα μεγάλο κουδοῦνι, κ' ἀπάνω 'ς τὸ κουδοῦνι κολλημένο ἓνα παγόνι ὅλο ἀπὸ ρουμπίνι καμωμένο, ὡς μιὰ πιθαμὴ μακρός ἀπ' τὸ κεφάλι ὡς τὰ πόδια. Τὸ παγόνι εἶνε κ' αὐτὸ ἱερὸ πουλὶ τῶν Βουδδιστῶν. Μᾶς λέγουν πῶς κάτω ἀπ' ἐκεῖνο τὸ κουδοῦνι εἶνε ἓνα ἄλλο κουδοῦνι διαμαντένιο, ἔπειτα ἓνα χρυσό, ἔπειτα ἀσημένιο, κ' ἐκεῖ μέσα εἶνε τὸ δόντι τοῦ Βουδδᾶ! Εἶδομε λοιπὸν ποῦ εἶνε, κ' ὄχι τὸ ἴδιον τὸ δόντι, ποῦ δὲν τὸ εἶδε ἕπιστος ἀπ' τὸν καιρὸ ποῦ ἦλθε ὁ πρίγκηψ τῆς Οὐαλίας δῶ πέρα (1870). Μερικοὶ λένε πῶς εἶνε δόντι *Καρχαρία*, καὶ πῶς τὸ ἀληθινὸ δόντι τὸ κάψανε οἱ δεσποτάδες τῶν Πορτογάλων τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ.

19 Ὀκτ. Ἀρῶ εἶδα ὅσα ἤθελα 'ς τὸ *Κάντυ*, (ἤμουν τώρα 1600 πόδια πάνω ἀπ' τὴ θάλασσα), εἶπα ἂς πάγω καὶ πλεῖον ἀψηλά, 'ς τὸ βουνὸ *Νιουρελῖα* (Newara Elya, πόλις φωτός), ὕψος 6000 πόδια. Ὁ σιδηρόδρομος πηγαίνει 'δῶθε 'κεῖθε, κ' ἔτσι βλέπεις ποῦ θὰ βρῖσκεται ὕστερ' ἀπὸ μιὰ ὥρα. Οἱ κρημνοὶ καὶ τὰ βάραθρα τῆς Ἑλβετίας δὲν εἶνε τίποτε ὑπὸς 'ς αὐτά. Θεωροῦντα ὅλα. Ὅπου ἔχει μέρος καλλιεργήσιμο, βλέπεις στημένο κ' ἓνα ἐργοστάσιον τοῦ τσαῖ. Ἄλλοτε γιὰ νὰ καθαρίζουνε τὸν τόπον καίγανε τὰ δάση· τώρα ὅμως τοὺς τὸ κόψανε.

Φθάνουμε 'ς τὸ χωριὸ ὕστερα ἀπὸ ἕξη ὥρες ταξεῖδι. Μερικὰ σπίτια, κ' ἓνα ξενοδοχεῖο. Κάτοικοι 2000, καὶ τὴν ἐποχὴ ποῦ ἀνεβαίνουν οἱ Εὐρωπαῖοι ν' ἀλλάξουν ἄερα 10.000. Πρὸς τὸ μεσημέρι ἡ ζέστη ἐδῶ εἶνε τροπικὴ, τ' ἀπόγευμα ὅμως ἄρχινᾷ ἓνα κρύον ποῦ τρέχεις κοντὰ 'ς τὴ φωτιά τουρτουρίζοντας, καὶ δὲν πιστεύεις πῶς βρῖσκεσαι κοντὰ 'ς τὸν Ἰσημερινόν.

Κι' αὐτὸ τὸ μέρος γεμᾷτο πουλιά, πεταλούδες, καὶ ἄλλα περίεργα ζῴδια. Πῆγα καὶ 'ς ἓνα περιβόλι ποῦ ἐκτός ἀπὸ τὰ ἐντόπια φυτὰ καὶ δένδρα, εἶχε καὶ ὅλα τὰ δένδρα καὶ λουλούδια τῆς Εὐρώπης μέσα. Ἡ μυρωδιὰ τῶν λουλουδιῶν μ' ἐξάλιζε.

20 Ὀκτ. Βρίσκω πάλι ἓνα σύντροφο καὶ ξεκινῶμε γιὰ τὸ βουνὸ τοῦ *Ἀγίου Πέτρου*, ἄλλες 2.000 πόδια πλεῖον ἀψηλά. Πῆγαμε περπατῶντας. Σ' τὴν ἀρχὴ μᾶς χτυποῦσε ὁ ἥλιος 'ς τὰ μάτια. Σὰν ἐμπήκαμε 'ς ἓνα δάσος ἀνασάναμε. Τὰ δένδρα μοσκοβολούσανε. Βλέπαμε τὴν κορφή τοῦ βουνοῦ ἀπὸ μακριά. Ἀνεβαίναμε,

ἀνεβαίναμε, καὶ τελειωμὸ δὲν εἶχε. Φθάνουμε σὲ μιὰ βράχη καὶ εἴπαμε, ἐδῶ εἶνε. Γυρίζουμε νὰ δώμε καὶ βλέπουμε ἄλλη 'ψηλότερη ἀπ' ἐπάνω μας! Καθίζουμε λοιπὸν κοντὰ 'ς ἓνα ρυάκι, ξεκουραζόμεσθε λιγάκι, κ' ἄρχινουμε πάλι.

Ἄλλη μιὰν ὥρα καὶ φθάσαμε. Ὁλος μας ὁ κόπος πλερώθηκε μὲ τὴ θέα ἐκεῖνη. Θάλασσα κ' ἀπ' τὰ δύο μέρη, ὕστερα ἀπὸ 70—80 μίλια στεριά. Ὁ ἀέρας ἐλαφρὸς καὶ καθαρώτατος. Δὲν ἐκάναμε καρδιά νὰ φύγουμε. Ὁ ὁδηγός μας λέγει πῶς καλλίτερα νὰ κινήσουμε πρὶν σκοτεινιάσῃ, γιατί ἔχει πολλὰ θηρία ἐδῶ γύρω, καὶ δὲν ἔχουμε καὶ φανάρια νὰ τὰ φοβερίζουμε μὲ τὸ φῶς. Ἐπήραμε λοιπὸν τὸν κατήφορο. Σὰν ἐφθάσαμε 'ς τὸ ρυάκι ἐκεῖνο ποῦ εἴχαμε σταθῇ ἀναβαίνοντας, εἴπαμε: ἂς καθίσουμε μιὰ στιγμὴ νὰ πιούμε νερό. Ἐκεῖ ποῦ ἐτοιμαζόμεσθε νὰ πιούμε, ἀκούμε ἓνα μουγκρητὸ ποῦ μᾶς ἔκοψε ὅλη τὴ δίψα! Σηκωθήκαμε λοιπὸν καὶ τραβήξαμε κατὰ τὸ χωριό. Κατεβαίνοντας ἀνάβαμε χαρτιά καὶ κλαδιὰ γιὰ νὰ κάνουμε φωτιά καὶ νὰ σκιάζουμε τὰ θηρία. Σὰν εἶδαμε τὰ φῶτα τοῦ χωριοῦ σύραμε μιὰ φωνὴ ἀπ' τὴ χαρὰ μας καὶ τρέξαμε κάτω.

Τὴν ἄλλη 'μέρα γύρισα νῆλθω πίσω. Σ' τὸ δρόμον σταματήσα 'ς ἓνα μέρος ποῦ τὸ λένε *Gampda*, ἦτον ἐκεῖ ἓνα μεγάλο ἐργοστάσιον τοῦ τσαῖ, καὶ εἶδα πῶς κάνουνε τὸ τσαῖ.

Εγὼ θαρροῦσα πῶς καθε ποιότης βγαίνει κ' ἀπὸ ξεχωριστὸ δένδρον· τώρα ὅμως εἶδα πῶς ἀπ' τὸ ἴδιον φυτὸ βγαίνουν ὅλες ἡ ποιότητες. Καθε 5—10 μέρες κόβουν τὰ φύλλα ἢ γυναῖκες, κ' ὅσο πλεῖον μικρὰ καὶ τρυφερά τὰ φύλλα τόσο καλλίτερον τὸ τσαῖ. Ὑστερα τ' ἀπλώνουν 'ς τὸν ἴσκιο, ἀπάνω σὲ πανιά. Σὰν στεγνώσουν τὰ φύλλα τόσο ποῦ νὰ ἴσχυρῃ νὰ τὰ λυγίξῃς χωρὶς νὰ σπάνουνε, τότε τὰ τρίβουνε καὶ τὰ σγουραίνουνε. Αὕτῃ ἡ δουλειὰ γινούτανε ἄλλοτε 'ς τὴν Κίνα μὲ τὰ δάχτυλα. Τώρα γίνεται μὲ τὴ μηχανή. Χύνουν τὰ μαρμαμένα φύλλα μέσα 'ς ἓνα χωνί, καὶ πέφτουν ἀνάμεσα σὲ δύο μαρμαρένιες πλάκες, ποῦ ἀγγίζουσιν δὲν ἀγγίζουν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη. Αὐτὲς ἡ πλάκες ὅλο κινοῦνται, ἡ ἀπὸ κάτω ἐμπρός καὶ πίσω, καὶ ἡ ἀπὸ πάνω γύρω γύρω, ὡς ἄν μολόπετρα. Ἀμα τὸ φύλλο πέσῃ ἀνάμεσα στρίβεται, καὶ σὰν στριφτὴ ἀρκετὰ ἀνοίγουνε τὴ μηχανὴ ἀπὸ κάτω, καὶ πέφτουνε τὰ στριμμένα φύλλα μέσα σ' ἓνα κουβά· τότες τὰ παίρνουν καὶ τὰ βάζουν σὲ μιὰ μικρότερη μηχανή. Ἐκεῖ ἔχει ἓνα εἶδος κόσκινον, καὶ ὅσα φύλλα εἶνε καλοστριμμένα, περνοῦνε· ὅσα δὲν εἶνε, τὰ μαζεῦνουν καὶ τὰ ξαναβάζουν 'ς τὴν πρώτη μηχανή καὶ πάει λέοντας. Τὰ φύλλα ποῦ στρίβονται τὲς πλείότερες φορὲς κάνουνε καὶ τὸ παρκατεινότερον τσαῖ, γιατί εἶνε χοντρά, κ' ἀνοίγουνε πάλι.

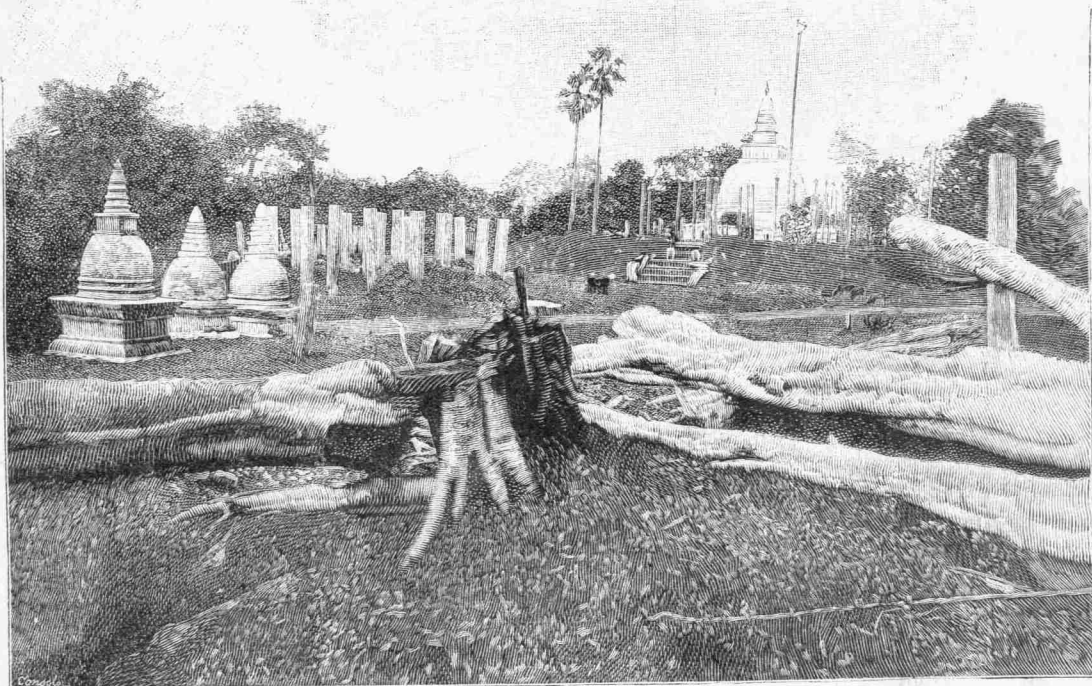
Σάν στριπτοῦν καλά τὰ φύλλα τὰ βάζουνε ἔς τὸ φοῦρνο καὶ τὰ ψήνουνε. Ἐδῶ εἶνε ὅλη ἡ τέχνη, νὰ μὴν παραψηθοῦν καὶ καοῦν, καὶ νὰ μὴ μείνουνε πάλι ὠμά, γιατί τότες γίνεται πικρὸ τὸ τσαΐ.

Τώρα ἐρχεται τὸ ξεδιάλεγμα. Ὅλα τὰ ψημένα φύλλα τὰ βάζουν σὲ μιὰ μηχανὴ μὲ πολὺ κοφτερὰ μαχαίρια, καὶ τὰ κόβουνε. Ὅλα αὐτὰ τὰ κομμένα φύλλα περνοῦν ἀπὸ 3—4 κόσκινα

τὸ ἓνα φιλωτέρο ἀπ' τὸ ἄλλο, καὶ φυσικὰ ἡ καλύτερη ποιότης εἶνε ἐκείνη ποὺ περνᾷ ἀπ' τὸ φιλωτέρο κόσκινο. Ἀπὸ καὶ τὸ παίρνουνε πάλι τὸ τσαΐ καὶ τὸ ζαναζεσταίνουνε ἔς ἓνα φοῦρνο, καὶ καθὼς ποῦ εἶνε ζεστὸ ζεστὸ τὸ χύνουνε ἔς τοὺς τενεκέδες, τὸ βουλλώνουνε, καὶ τὸ στέλνουνε ἔς τὴν Εὐρώπη.

Ἄλλο τίποτε παραζένο δὲν ἔχω νὰ σοῦ πῶ. Ἦλθχ ἴσια πίσω.»

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΓΑΛΙΩΤΗΣ.

Βουδδικὸς ναὸς καὶ νεκροταφεῖον ἐν Κεϋλάνη.

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΤΟΥ ΣΑΙΝΤ ΙΛΑΙΡ

Συνέχεια ἴδε σελ. 257.

Δ'.

Ἡ φιλολογικὴ ἐργασία τοῦ Σαιντ-Ἰλαίρ διαίρεται κυρίως εἰς δύο κλάδους, τὰ ἀρχαῖα γαλλικὰ καὶ τὰ νεώτερα ἑλληνικὰ. Τὰ δύο ταῦτα φαίνονται, κατὰ πρώτην ἔποψιν, ὅπως ἀντίθετα, καὶ ὅμως ἔχουν συνάφειαν τινα, καθόσον ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα διέρχεται ἥδη περίοδον ὅχι κατὰ πάντα ἀνόμοιον τῆς περιόδου τὴν ὁποίαν διῆλθεν ἡ Γαλλικὴ, πρὸ τοῦ λάβη τὸν ὀριστικὸν τύπον τῆς, χάρις εἰς τοὺς ἐξόχους συγγραφεῖς οἱ ὁποῖοι τὴν ἐλάμπρυναν.

Οἱ φίλοι τοῦ μαρκησίου ἐξεπλάγησαν ἰδόντες αὐτὸν τρεπόμενον πρὸς τοιοῦτου εἶδους μελέτας. Τὸν ἐγνώριζον ὡς φιλομαθὴ καὶ φιλόπονον, ἀλλ' ἐπερίμενον νὰ τὸν ἰδῶσι μᾶλλον ἀσχολούμενον περὶ τὰς ὠραίας τέχνας, ἰδίως δὲ τὴν μουσικὴν, ἢ ἀφοσιούμενον εἰς φιλολογικὰ ἔργα. Νεώτατος

ἔτι εἶχε καταταχθῇ μεταξὺ τῶν ἐταίρων τοῦ «Ἀκαδημαϊκοῦ συλλόγου τῶν τέκνων τοῦ Ἀπόλλωνος». Τὸ σωματεῖον τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς Γαλλίας, ἰδρυθὲν πρὸ ἐνὸς αἰῶνος καὶ ἡμίσεως. Τὰ μέλη του ὑποτίθενται λατρεύοντα τὰς Μούσας ἀπάσας, ἀλλὰ πρὸ πάντων περιλαμβάνει μουσικούς. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ μαρκήσιος δὲν ἦτο ἐκ τῶν ἀδρανῶν μελῶν του. Πολύκις ἐπιφορτισθεὶς τὰ βάρη ἀξιωματῶν ὅχι ἀπλῶς τιμητικῶν, ἐξελέχθη καὶ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου, εἰς πολλὰς δὲ τῶν δημοσίων αὐτοῦ συνελύσεων ἐξεφώνησε λόγους, ἐκάστοτε διὰ τοῦ τύπου δημοσιευθέντας. Κατὰ τὸ 1890 ἐδημοσίευσε τὴν μνησθεῖσαν ἥδη Ἐπιστολὴν του περὶ μουσικῆς πρὸς τὸν Ἀδόλφον Blanc ἐταῖρον καὶ τοῦτον τοῦ «ἀκαδημαϊκοῦ συλλόγου τῶν τέκνων τοῦ Ἀπόλλωνος».